

บทที่ 8

อังกฤษกับสงครามโลกครั้งที่ 1

ระบบพันธมิตรภาคพื้นทวีปยุโรป

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระหว่างประเทศในภาคพื้นทวีปยุโรป เริ่มขึ้นพร้อมๆ กับการขึ้นสู่อำนาจของเยอรมัน ใน ค.ศ.1870 ด้วยกองทัพที่เข้มแข็ง ซึ่งอังกฤษสู้ไม่ได้ อังกฤษมีกองทัพเรือที่ใหญ่ แต่กองทัพบกเล็ก เนื่องจากประชาชนอังกฤษไม่ชอบถูกเกณฑ์เป็นทหาร ส่งผลให้อังกฤษไม่อาจที่จะแสดงความโดดเด่นของตนในเวทีการเมืองของยุโรป อังกฤษได้มีบทบาทสำคัญในเรื่องการรวมอิตาลีก่อนที่สงครามฟรังโก-ปรัสเซียจะเกิดขึ้น แต่ก็ไม่ได้มีอิทธิพลในการรวมเยอรมัน ยิ่งกว่านั้นระบบพันธมิตรที่เกิดขึ้นในยุโรปเป็นการรวมกันซึ่งอังกฤษไม่มีส่วนร่วมด้วย อังกฤษยินดีในนโยบายแยกตัวอยู่โดดเดี่ยว (Spendid isolation) ซึ่งทำให้อังกฤษมีเสรีภาพในการดำเนินนโยบายที่เป็นไปเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเอง แต่สงครามบัวร์ที่เกิดขึ้น ในช่วง ค.ศ.1899-1902 อังกฤษถูกโดดเดี่ยวจากโลกภายนอก สร้างความรู้สึกเป็นศัตรู ไม่มีพันธมิตร ไม่มีชาติไหนที่จะให้ความสนับสนุนทางการทูตและความเป็นธรรม ทำให้เกิดข้อสงสัย และคำถามมากมายว่านโยบายแยกตัวอยู่โดดเดี่ยวที่ตนดำเนินมาถูกต้องเพียงใด

เพื่อที่จะเข้าใจระบบพันธมิตรของยุโรป เราจะต้องเริ่มที่บิสมาร์ค นโยบายของบิสมาร์คหลังสงครามฟรังโก-ปรัสเซียมี 2 เรื่อง คือ โดดเดี่ยวฝรั่งเศส เพื่อไม่ให้ฝรั่งเศสทำสงครามล้างแค้น และดำเนินนโยบายเป็นมิตรกับออสเตรียและรัสเซียใน ค.ศ.1872 บิสมาร์คจัดให้มีการประชุมที่กรุงเบอร์ลิน เป็นการพบปะกันระหว่างไกเซอร์วิลเลียมที่ 1 (Kaiser William I) แห่งเยอรมัน ฟรานซิส โจเซฟ (Francis Joseph) แห่งออสเตรีย และซาร์อเล็กซานเดอร์ที่ 2 (Czar Alexander II) แห่งรัสเซีย การประชุมครั้งนี้ไม่มีการทำสัญญาอย่างเป็นทางการเป็นเพียงการย้ำถึงความเป็นพันธมิตรระหว่าง 3 ชาติ มหาอำนาจร่วมประชุมกันอีก พันธมิตรอย่างไม่เป็นทางการนี้รู้จักในนามสันนิบาต 3 จักรพรรดิ (League of the three Emperors) มีสาระสำคัญว่า ในกรณีที่ประเทศภาคีสันธิสัญญาประเทศใดประเทศหนึ่งถูก

คุกคามโดยชาติอื่น ประเทศภาคีสันติสัญญาจะปรึกษากันเพื่อแก้ไขปัญหา ต่อมาออสเตรีย และรัสเซียบาดหมางกันเนื่องจากปัญหาในคาบสมุทรบอลข่าน บิสมาร์คตระหนักว่าหาก เยอรมันจำเป็นต้องเลือกเป็นพันธมิตรกับ 2 ชาตินี้ บิสมาร์คเลือกออสเตรียเป็นอันดับแรก ใน ค.ศ.1879 บิสมาร์คทำสัญญาป้องกันร่วมกันกับออสเตรียในรูปสัญญาลับ และอิตาลีเข้ามาร่วมใน ค.ศ.1882 ได้มีการทำข้อตกลงกับรัสเซียใจความว่าทั้ง 2 ชาติจะเป็นกลางในกรณีที่มีการโจมตี ตามความหวังของบิสมาร์คสันติสัญญาเหล่านี้ จะทำให้ฝรั่งเศสอยู่โดดเดี่ยว แต่พระเจ้าไกเซอร์วิลเลียมที่ 2 ไม่ได้ต่ออายุสัญญากับรัสเซีย ความเย็นชากเกิดขึ้นระหว่าง 2 ชาติ รัสเซียจึงแยกตัวออกไปแล้วหันไปเป็นพันธมิตรกับฝรั่งเศส มีผลให้ฝรั่งเศสและรัสเซียเป็นพันธมิตรกันใน ค.ศ.1891 และเป็นพันธมิตรอย่างเป็นทางการใน ค.ศ.1894

อังกฤษต้องพบกับสถานการณ์ที่ลำบาก ชาติอื่นๆ เสริมสร้างกำลังทางนาวิกการผลิต ตอร์ปิโด (Torpedo) และเรือดำน้ำ (submarine) มีผลให้เรือเล็กๆ จะถูกโจมตีง่าย ซึ่งเท่ากับ เป็นการท้าทายอำนาจความยิ่งใหญ่ทางทะเลของอังกฤษ สถานการณ์เช่นนี้ทำให้นักการเมือง อังกฤษเริ่มตระหนักว่า การอยู่โดดเดี่ยวเป็นไปไม่ได้อีกต่อไป อังกฤษจำเป็นต้องหาพันธมิตร

การแสวงหาพันธมิตรของอังกฤษ

มหาอำนาจ 2 ชาติ ซึ่งอังกฤษกระทบกระทั่งด้วยปัญหาเกี่ยวกับจักรวรรดิ (imperial question) คือ รัสเซียและฝรั่งเศส ในการประชุมที่เบอร์ลิน ค.ศ.1878 ดิสเรลลีกังวลบทบาทของรัสเซียในคาบสมุทรบอลข่าน และอ่าวเปอร์เซีย อียิปต์และสุเอซ การขยายอิทธิพลของรัสเซียเข้าไปในเอเชียกลางทำให้ไปถึงเปอร์เซีย และทางตะวันตกเฉียงเหนือพรมแดนอินเดีย ความตึงเครียดเกิดขึ้น ใน ค.ศ.1885 เมื่อรัสเซียเข้าไปยึด Penjeh ทางตอนเหนือของ อาฟกานิสถานในทศวรรษที่ 1890 อังกฤษและรัสเซียแข่งขันกันในเรื่องนี้ คือโอกาสที่จีนกำลังอ่อนแอหลังจากพ่ายแพ้ญี่ปุ่น ใน ค.ศ.1894-1895 หลายชาติต่างลี้ภัยเข้ามาในดินแดนจีน อังกฤษเข้ายึด Weihaiwei ใน ค.ศ.1898 และไม่พอใจอย่างมากกับการขยายอำนาจของรัสเซีย เข้ามาในแมนจูเรีย และคาบสมุทรเลียตุง (Liaotung Peninsula) อีกทั้งรัสเซียยังแสดงความสนใจเกาหลี ในขณะที่เดียวกันฝรั่งเศสหลังจากที่พ่ายแพ้รัสเซีย ก็เริ่มสร้างจักรวรรดิเป็นการ

ซดเซย ทำให้นำไปสู่ข้อขัดแย้งกับอังกฤษในอาฟริกาตะวันตก อินโดจีน และซูดาน ใน ค.ศ. 1887 อังกฤษได้ทำสัญญากับอิตาลีและออสเตรีย เพื่อจะรักษาสถานภาพเดิม (status quo) ในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน สนธิสัญญามีจุดมุ่งประสงค์ที่รัสเซียและฝรั่งเศส

ความสัมพันธ์ของอังกฤษกับเยอรมัน ยังคงเป็นพันธมิตรกันตราบเท่าที่บิสมาร์ค เป็นนายกรัฐมนตรี ในปลายทศวรรษ 1880 บิสมาร์คมีแนวความคิดที่ต้องการเป็นไมตรีกับอังกฤษแต่ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะ 2 ประเทศมีปัญหากันในเรื่องดินแดนในอาฟริกา ใน ค.ศ.1890 แต่เยอรมันภายใต้วิลเฮ็ล์มที่ 2 พบกับความยุ่งยากมากกว่า พระเจ้าไกเซอร์ต้องการแสวงหาอาณานิคมในอาฟริกาและที่อื่นๆ ทำให้ดำเนินนโยบายแข็งกร้าว พระองค์ดำเนินนโยบายต้องการแสวงหาดินแดนเป็นการทดแทน ในขณะที่มหาอำนาจชาติอื่นๆ ก็แสวงหาเช่นเดียวกัน การดำเนินนโยบายทางการทูตแบบตึงตัวก็ทำให้อังกฤษไม่พอใจ โดยเฉพาะโทรเลขของไกเซอร์ที่มีไปถึงประธานาธิบดีครูเกอร์ใน ค.ศ.1896 เป็นต้น ยิ่งกว่านั้นเยอรมันยังดำเนินนโยบายสร้างกำลังทางนาวิก ซึ่งเท่ากับเป็นการท้าทายอิทธิพลของอังกฤษโดยตรง

กระนั้นก็ดี คณะรัฐมนตรีอังกฤษยังคงมีความพยายามต้องการเป็นพันธมิตรกับเยอรมันมากกว่าต้องการเป็นพันธมิตรกับฝรั่งเศสหรือรัสเซีย ใน ค.ศ.1898 แจมเบอร์ลอน ดำเนินนโยบายทางการทูตขอเป็นพันธมิตรกับเยอรมัน แต่ได้รับการปฏิเสธ เยอรมันกลัวว่าการเป็นพันธมิตรกับอังกฤษจะทำให้เกิดสงครามกับรัสเซีย เยอรมันคาดว่าอังกฤษคงจะต้องมีเรื่องขัดแย้งกับรัสเซียหรือฝรั่งเศส และเยอรมันน่าจะได้รับข้อตกลงที่ดีกว่าจากอังกฤษในอนาคต การเจรจาขอเป็นพันธมิตรเกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ใน ค.ศ.1801 ซึ่งเยอรมันตระหนักว่ายังไม่จำเป็นต้องรีบร้อน ควรรอไปก่อน ในขณะที่เดียวกันเยอรมันได้ถามว่าอังกฤษจะทำข้อตกลงกับออสเตรียและอิตาลีด้วยหรือไม่ ปรากฏว่าอังกฤษหันไปหาพันธมิตรอื่นๆ แทน

โดยใน ค.ศ.1902 อังกฤษสร้างความประหลาดใจให้กับโลกด้วยการเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่น (Anglo-Japanese Alliance) กติกาสัญญานี้มีจุดมุ่งหมายที่จะต่อต้านการขยายอิทธิพลของรัสเซียในทวีปเอเชีย ญี่ปุ่นพร้อมที่จะทำสงคราม ถ้ารัสเซียยึดเกาหลี อังกฤษต้องการ

ปกป้องผลประโยชน์ทางการค้าในประเทศจีน ทั้งสองกลัวว่าถ้าเหตุการณ์ในตะวันออกไกลนำไปสู่สงครามกับรัสเซีย ฝรั่งเศสจะให้ความช่วยเหลือรัสเซียข้อตกลงมีว่า ถ้าประเทศคู่สัญญาถูกโจมตีโดยชาติที่สาม อีกชาติจะวางตัวเป็นกลาง ถ้าคู่สัญญาถูกโจมตีโดยสองมหาอำนาจ อีกชาติถึงจะเข้ามาช่วยเหลือ สนธิสัญญาฉบับนี้ถือว่าการสิ้นสุดการดำเนินนโยบายอยู่โดดเดี่ยวของอังกฤษ ค.ศ.1904 อังกฤษทำข้อตกลงว่าด้วยความเข้าใจอันดีฉันท์มิตร (Entente Cordiale) กับฝรั่งเศส ข้อตกลงฉบับนี้สร้างความประหลาดใจให้กับโลก เนื่องจากฝรั่งเศสแสดงท่าทีต้องการเป็นมิตร และพร้อมที่จะปรับความเข้าใจกับอังกฤษ อังกฤษจึงให้ความร่วมมือด้วยครั้งนี้เป็นมากกว่าพันธมิตร (Alliance) คือเป็นความเข้าใจระหว่างประเทศ (entente) เป็นความเข้าใจและความพยายามที่จะยุติความขัดแย้งที่เกี่ยวกับอาณานิคมและจักรวรรดินิยม ซึ่งทำให้ทั้งสองประเทศต้องบาดหมางใจกันมาตลอด นับตั้งแต่ที่อังกฤษได้เข้ายึดครองอียิปต์ ฝรั่งเศสได้พยายามดำเนินการขัดขวางการบริหารงานของอังกฤษมาโดยตลอด อังกฤษจึงจำเป็นต้องไปหาความสนับสนุนจากเยอรมัน มาบัดนี้ฝรั่งเศสกำลังสนใจมอร็อกโค เพราะถ้าได้เป็นเจ้าของมอร็อกโคจะเป็นการเชื่อมอัคริเรียกับอาฟริกาตะวันตกของฝรั่งเศส (France West Africa) และทำให้อำนาจทางทะเลของฝรั่งเศสเข้มแข็งขึ้น ดังนั้นการต่อรองจึงเกิดขึ้น ฝรั่งเศสยินดีให้อังกฤษมีสิทธิเต็มที่ในอียิปต์ และอังกฤษยอมรับว่าฝรั่งเศสมีอิทธิพลในมอร็อกโคแต่ผู้เดียว การต่อรองประสบความสำเร็จเป็นผลให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างสองประเทศ รัฐมนตรีต่างประเทศของอังกฤษ ลอร์ด ลันสดาวน์ (Lord Lansdowne) ซึ่งนิยมฝรั่งเศสอย่างมาก ได้มีส่วนช่วยให้การเจรจากับฝรั่งเศสประสบผลสำเร็จโดยให้พระเจ้าเอเดเวิร์ดที่ 7 เสด็จเยือนกรุงปารีสอย่างเป็นทางการใน ค.ศ.1903 อีก 3 เดือนต่อมาประธานาธิบดีลูเบต์ (Loubet) ของฝรั่งเศสได้เดินทางไปเยือนกรุงลอนดอนเป็นการตอบแทน ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันครั้งนี้ทำให้พระเจ้าเอเดเวิร์ดที่ 7 ทรงมีความหวังว่าอังกฤษและฝรั่งเศสจะต้องมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดในไม่ช้า และเดคลาสเซ่ (Declasse) รัฐมนตรีต่างประเทศของฝรั่งเศสมั่นใจว่า ฝรั่งเศสไม่ต้องกลัวถ้าต้องการทำสงครามกับเยอรมัน

ดังนั้น ในตอนแรกฝ่ายองคตองท์ โดยเฉพาะฝรั่งเศสจะเป็นฝ่ายต่อต้านเยอรมัน แต่ก็ไม่มีหลักฐานว่าอังกฤษจะรู้สึกเช่นนั้นด้วย พัฒนาการทางการเมือง ต่อมาทำให้อังกฤษฝรั่งเศสในกลุ่มองคตองท์เป็นพันธมิตรต่อต้านเยอรมัน สิ่งที่จะบอกได้อย่างหนึ่ง คือ การเพิ่มขนาดของกองทัพเรือเยอรมัน แม้ว่าในเวลาก่อนที่อังกฤษจะเพิ่มความเข้มแข็งให้กับฐานทัพเรือของตนที่สก๊อตแลนด์ อำนาจทางทะเลของอังกฤษในทะเลเมดิเตอร์เรเนียนลดลง นโยบายนี้ค่อยๆ ขยายมากขึ้น จนกระทั่ง ค.ศ.1914 กองทัพเรือของอังกฤษได้รวมพลที่ฐานทัพเรือ Scottish เผชิญหน้ากับกองทัพเรือเยอรมันในย่านทะเลเหนือ ในขณะที่กองทัพเรือฝรั่งเศสได้รวมพลกันที่เมดิเตอร์เรเนียน ซึ่งไม่เคยมีความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดเช่นนี้มาก่อน

อิทธิพลประการที่สองที่ดึงเอาอังกฤษและฝรั่งเศสมาร่วมเป็นพันธมิตรกันก็คือ สงครามระหว่างรัสเซีย-ญี่ปุ่น (Russo-Japanese War) ค.ศ.1905 ซึ่งทำให้รัสเซียอ่อนแอลง และเพิ่มความเข้มแข็งให้กับเยอรมัน ยังมีวิกฤตการณ์มออคโค ใน ค.ศ.1905-1806 เนื่องจากความทะเยอทะยานของฝรั่งเศสในมออคโคเด่นชัดขึ้น ไกเซอร์ได้ทรงเสด็จเยือนแทนเจียร์ (Tangier) อย่างเร่งด่วนในเดือน มีนาคม ค.ศ.1905 พระองค์ได้ทรงยืนยันว่ามออคโคเป็นประเทศอิสระที่ประเทศเยอรมันและชาติอื่นๆ สามารถเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ได้เท่าเทียมกัน การเคลื่อนไหวของเยอรมันถือว่าเป็นการท้าทายกลุ่มองคตองท์ และพยายามทำให้การรวมพลังของกลุ่มอ่อนแอลง แต่ผลกลับปรากฏตรงกันข้ามในการประชุมระหว่างมหาอำนาจที่เมืองอัลเจซีร์ (Algiciras) ในประเทศสเปน ค.ศ.1906 อังกฤษดำเนินนโยบายทางการทูตสนับสนุนฝรั่งเศสและเยอรมันไม่ได้รับสิ่งใดตอบแทน กลุ่มองคตองท์ที่มีความเข้มแข็งขึ้นมา

ในขณะเดียวกัน ลอร์ด แลนสดาวน ได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีต่างประเทศ แลนสดาวน เป็นเสรีนิยมที่สนับสนุนลัทธิจักรวรรดินิยม และเกรย์ไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนนโยบาย โดยพื้นฐานเกรย์เป็นขุนนางมาจาก นอร์ธัมเบอร์แลนด์ (Northumberland) สุภาพ ไม่มี ความทะเยอทะยาน มีความคิดแนวอุดมคติและมีความตั้งใจดี

เมื่อการประชุมที่อัลเจียร์เริ่มต้นขึ้น พอล คองบง (Paul Cambon) เอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำกรุงลอนดอนได้กล่าวกับเกรย์ว่า ฝรั่งเศสกลัวว่าจะถูกเยอรมันโจมตีแบบกระทันหัน คองบง ขอร้องให้อังกฤษช่วยเหลือฝรั่งเศส ถ้าหากฝรั่งเศสถูกโจมตี และจะมีการใช้กำลังทหารร่วมกัน เกรย์ตอบว่าเขาจะไม่ผูกมัดประเทศของเขาไว้ล่วงหน้าอย่างแน่นอน แต่หลังจากหารือกับรัฐมนตรีที่เด่นๆ หลายท่าน อาทิเช่น แคมเบล-เบนเนอร์แมน แอสควิธ และฮาลเดน (รัฐมนตรีกลาโหม) ก็ได้ข้อสรุปว่า มีแผนที่จะนำกองทัพอังกฤษเข้าไปในฝรั่งเศสอย่างรวดเร็ว ภายในเวลาเพียง 2-3 วัน ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ตึงเครียดรุนแรงขึ้นมา

ค.ศ.1907 มีการเซ็นสัญญากับรัสเซียคล้ายๆ กับที่ทำกับฝรั่งเศส ความขัดแย้งระหว่างสองชาติทะเลาะเบาะบางลงทั้งทางตะวันออกไกลและใกล้ มีเพียงทางด้านตะวันออกกลางที่ยังคงตึงเครียดอยู่บ้าง เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเปอร์เซีย อาฟกานิสถาน และทิเบต โดยที่ประเทศเหล่านี้ได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกัน โดยเปอร์เซียนั้นอังกฤษเกรงว่ารัสเซียจะใช้เปอร์เซียเป็นทางผ่านออกสู่มหาสมุทรอินเดีย ตรงอ่าวเปอร์เซียซึ่งจะเป็นการคุกคามเส้นทางเดินเรือของอังกฤษไปยังอินเดีย เปอร์เซียถูกแบ่งเป็น 3 โซน ทางเหนือให้เป็นเขตอิทธิพลของรัสเซีย ทางใต้อังกฤษดูแล และตอนกลางอังกฤษและรัสเซียมีอิทธิพลร่วมกัน ซึ่งข้อตกลงนี้ทำให้อังกฤษคลายความกังวลลงไปมาก ในอาฟกานิสถาน รัสเซียยอมรับว่าอังกฤษมีผลประโยชน์อยู่มากพอสมควร เป็นสาเหตุให้อังกฤษเกรงการขยายอิทธิพลของรัสเซียในดินแดนนี้ ซึ่งจะเป็นการคุกคามผลประโยชน์ของอังกฤษในอินเดีย เพื่อสร้างความมั่นใจให้อังกฤษระดับหนึ่ง รัสเซียจึงยอมทำข้อตกลงว่าจะไม่เข้ามาในอาฟกานิสถาน นอกเสียจากผ่านความเห็นชอบของอังกฤษก่อน สำหรับกรณีของทิเบตทั้งสองประเทศตกลงที่จะออกจากทิเบต และอังกฤษยังมีความพอใจยิ่งขึ้น เมื่อตัวแทนของอังกฤษ เซอร์ ยังก์ ฮัสแบนด์ (Sir Young Husband) บรรลุข้อตกลงกับผู้นำทิเบตมีสาระสำคัญว่า ทิเบตจะปรึกษาหารืออังกฤษก่อนในกรณีที่จะให้เช่า ขายหรือโอนดินแดนให้แก่ประเทศอื่น และในการที่จะให้สัมปทานสร้างทางรถไฟ ถนน โทรเลขรวมทั้งการขุดแร่ เมื่อสามารถสร้างความเข้าใจกันได้ทำให้ ค.ศ.1909 เกิดการรวมตัวในรูปสนธิสัญญาไตรมิตร (Triple Entente) โดยมีความตั้งใจที่จะให้เป็นเครื่องถ่วงกับค่ายไตรมิตร (Triple Alliance)

การเตรียมพร้อมทางด้านอาวุธและวิฤตคกาล

ในเรื่องของนโยบายการป้องกันประเทศ ค.ศ.1906 สร้างเรือรบเดรดนอต (Dreadnought) ใหม่เป็นเรือประจัญบานติดอาวุธปืนขนาดใหญ่ (all-big gun) ถือเป็นการปฏิวัติทางด้านกองทัพเรือครั้งใหญ่ นายพลฟิชเชอร์ (Sir John Fisher) ภาควิทยาศาสตร์ในผลงานชิ้นนี้มากถึงกับโอ้อวดว่า เดรดนอตสามารถจมเรือเยอรมันได้หมดทั้งกองทัพ ซึ่งเยอรมันก็เห็นจริงด้วย จึงมีการแข่งขันกันสร้างเรือรบแบบใหม่นี้ โดย ใน ค.ศ.1908 เยอรมันประสบความสำเร็จสามารถสร้างเรือแบบเดียวกันนี้ได้ 4 ลำ ขณะที่อังกฤษสร้างได้เพียง 2 ลำเท่านั้น นายพล ฟอน เทอร์พิตซ์ (von Tirpitz) วางแผนจะสร้างเพิ่มให้ได้อีก 4 ลำ ในค.ศ.1909 และรัฐบาลอังกฤษอนุมัติให้สร้างเรือเดรดนอตปีละ 8 ลำ

ในขณะที่เดียวกันรัฐมนตรีกลาโหม อาร์ บี ฮาลเดน (R.B. Haldane) บริหารจัดการกองทัพใหม่ เนื่องจากชาวอังกฤษไม่ชอบถูกเกณฑ์ทหาร ฮาลเดนตั้งกองทหารประจำการ (Regular Army) ที่เล็กกระทัดรัด มีกำลังเพียง 160,000 คน แต่มีประสิทธิภาพเป็นเยี่ยม กองทัพนี้มีพร้อมทั้งเรือลำเลียง กองปืนใหญ่ และบริการทางการแพทย์ (medical services) เนื่องจากเป็นกองทัพประจำการที่มีประสิทธิภาพสูง จึงสามารถส่งไปยังประเทศฝรั่งเศสได้ภายใน 2-3 วัน ฮาลเดนยังได้ตั้งกองทัพที่ 2 ขึ้นเรียกว่า กองทัพรักษาดินแดน (Territorial Force) โดยใช้การอาสาสมัคร ใน ค.ศ.1910 กองทัพรักษาดินแดนมีจำนวนถึง 276,000 คน กองเสนาธิการ (general staff) ถูกตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกให้เป็นสภาสงคราม (war council) ต่อมาได้มีการขยายการจัดตั้งในรูปแบบลักษณะเดียวกันนี้เข้าไปในกองทัพเรือด้วย

ระหว่าง ค.ศ.1908-1914 มีวิฤตคกาลระหว่างประเทศเกิดขึ้นเสมอๆ และได้ดึงเอายุโรปเข้าไปใกล้สงคราม เริ่มจากวิฤตคกาลบอสเนีย ค.ศ.1908 ที่ดึงเครียดขึ้นจากการแข่งขันของออสเตรียและรัสเซียในบอลข่าน ออสเตรียฉวยโอกาสแสวงหาผลประโยชน์จากความยุ่งยากในเตอร์กี โดยประกาศผนวกบอสเนีย เฮอร์เซโกวีนา (Bosnia, Herzegovina) ซึ่งออสเตรียได้บริหารมาตั้งแต่ ค.ศ.1878 ไกเซอร์ทรงไม่พอพระทัยการเคลื่อนไหวนี้ แต่ก็ทรงสนับสนุนออสเตรียโดยเสนอแนะว่าการผนวกจะเป็นที่ยอมรับก็ต่อเมื่อมีการแลกเปลี่ยน

บันทึกระหว่างชาติมหาอำนาจ รัสเซียลังเลใจในการตอบ เยอรมันเรียกร้องให้ตอบอย่างเด็ดขาด เท่ากับรัสเซียเป็นฝ่ายยอมแพ้ต้องปล่อยให้ออสเตรียขยายดินแดนได้ตามความต้องการของตน ถือเป็นความปราชัยทางการทูตของรัสเซียด้วยความรู้สึกลำด้อยอย่างมาก

วิกฤตกาลอากาดีร์ (Agadir Crisis) ค.ศ. 1909 เกี่ยวข้องกับมอโรคโคอีกครั้ง สืบเนื่องจาก ค.ศ.1916 ที่ฝรั่งเศสขยายอิทธิพลเข้าไปในมอโรคโค ใน ค.ศ.1911 ฝรั่งเศสได้ส่งกองทัพขนาดเล็กไปปราบปรามการจลาจลของชนเผ่าต่างๆ เยอรมันก็ส่งปืนใหญ่และเรือรบเข้าไปในอากาดีร์ทันที เพื่อประกาศว่ามอโรคโคยังเป็นเอกราชอยู่ อากาดีร์เป็นเมืองท่าบนชายฝั่งแอตแลนติกของมอโรคโค โดยตั้งใจจะเข้าไปเป็นคู่แข่งกับฝรั่งเศส แต่เกรงคิดว่าเยอรมันวางแผนที่จะยึดอากาดีร์เป็นฐานทัพเรือ ดังนั้น ลอย ยอร์ช ได้กล่าวสุนทรพจน์อย่างแข็งขันเตือนว่า ถ้ามีการพาดพิงถึงผลประโยชน์ของอังกฤษ อังกฤษจะไม่ยอมเป็นอันขาด ในท้ายสุดความตึงเครียดคลคลง เมื่อปรากฏแน่ชัดว่าเยอรมันต้องการเพียงดินแดนชายฝั่งฝรั่งเศสจึงตัดปัญหาโดยยกส่วนหนึ่งของ French Congo ให้เยอรมันไป ซึ่งจัดว่าเป็นผลตอบแทนที่ต่ำมากในการเสี่ยงอันตรายเข้ามาร่วม

ค.ศ.1912 ความสนใจหันเหมาทางบอลข่าน เซอร์เบีย บุลกาเรีย กรีซ และมอนเตเนโกรได้ชัยชนะในสงครามกับเตอร์กี ในปีต่อมาพวกเขาที่วิวาทกันเอง ผลสุดท้ายคือ บุลกาเรียซึ่งเป็นพันธมิตรกับออสเตรียอ่อนแอลง เนื่องจากต้องสูญเสียส่วนใหญ่ของแมซิโดเนียและทางออกสู่ทะเลเอเจียน ในขณะที่เซอร์เบียซึ่งเป็นศัตรูของออสเตรียกลับเข้มแข็งขึ้นเนื่องจากได้รับส่วนแบ่งในแมซิโดเนีย อาณาเขตจึงเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า แต่ไม่มีทางออกสู่ทะเล เซอร์เบียแสดงความทะเยอทะยานมากขึ้น ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรียและเซอร์เบียอยู่ในขั้นเป็นศัตรูที่รุนแรงขึ้น เซอร์เบียทำทุกวิถีทางที่จะต่อต้านออสเตรีย-ฮังการีในมณฑลบอลข่าน โดยมีรัสเซียให้ความสนับสนุน

สงครามระเบิด

วันที่ 28 มิถุนายน ค.ศ. 1914 อาร์คดยุค ฟรานซิส เฟอร์ดินานด์ (Archduk Francis Ferdinand) มกุฎราชกุมารจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี และเจ้าหญิงโซฟี (Princess Sophie)

พระชายาเสด็จประพาสแคว้นบอสเนียเพื่อต้องการสร้างความเข้าใจอันดี ระหว่างรัฐบาล ออสเตรียกับพวกสลาว เมื่อเสด็จถึงเมืองซาราเยโว (Sarajavo) อันเป็นเมืองหลวงของ บอสเนีย ถูกคนร้ายซึ่งเป็นชาวบอสเนียผู้ฝึกไฟในอุดมการณ์ของเซอร์เบีย ชื่อ คาวิลโลปริน ซิป (Carvilo Princip) หนึ่งในสมาชิกของสมาคมแฮนด์ดำ (Black Hand)¹ ลอบปลงพระชนม์ คอนราด ฟอน ฮอทเซนดอร์ฟ (Franz Conrad von Hotzendorf) มั่นใจว่าต้องเป็นแผนของ เซอร์เบียอย่างแน่นอน จึงหันไปขอคำมั่นสัญญาจากพระเจ้าวิลเลียมที่ 2 แห่งเยอรมัน ใน กรณีที่ออสเตรียจะต้องทำสงครามกับกับเซอร์เบีย เยอรมันจะให้ความช่วยเหลือเพียงใด ซึ่ง ก็ได้รับคำตอบว่า เยอรมันพร้อมที่จะยื่นเคียงข้างออสเตรียตามพันธะผูกพันของสนธิสัญญา เป็นพันธมิตรและความเป็นมิตรภาพอันเก่าแก่ที่ผ่านมา

ออสเตรียจึงยื่นคำขาดต่อเซอร์เบีย ในวันที่ 23 กรกฎาคม ค.ศ.1914 ให้รัฐบาล เซอร์เบียตอบภายใน 48 ชั่วโมง คำขาดมีดังนี้

1. ให้ออสเตรียปราบหนังสือพิมพ์ที่ต่อต้านกษัตริย์ออสเตรีย-ฮังการี
2. กำจัดสมาคม “Narodna Obrana”² และสมาคมอื่นๆ ที่มีกรกระทำและการ โฆษณาต่อต้านออสเตรีย-ฮังการี
3. ให้โรงเรียนต่างๆ ในเซอร์เบีย ยกเลิกวิธีการสอนในทำนองที่เป็นปฏิปักษ์ ต่อออสเตรีย-ฮังการี

¹ เป็นสมาคมลับของเซอร์เบียขึ้น ตั้งขึ้นโดยพวกนายพลหนุ่มๆ แห่งกรุงเบลเกรด เมื่อเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1911 จุดประสงค์เพื่อรวมพวกเซอร์บที่อยู่ใต้การปกครองของออสเตรียและตุรกีให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดย สถาปนารัฐสภาพลเรือนได้ ซึ่งสมาคมนี้มักใช้วิธีการคอยขยงก่อกวนให้เกิดความระส่ำระสาย เพื่อให้ประชาชน เกิดเกลียดชังรัฐบาล

² หรือสมาคมป้องกันแห่งชาติ (National Defense) เป็นสมาคมที่จัดตั้งขึ้นโดยพวกชาตินิยมเซอร์บ มีจุดมุ่ง หมายเพื่อสนับสนุนและป้องกันผลประโยชน์ของชาวเซอร์บในอาณาจักร

4. ต้องปลดข้าราชการและทหารทุกคนที่เป็นปฏิปักษ์ต่อออสเตรเลีย-ฮังการี
ออกจากตำแหน่งทันที

5. ต้องยินยอมให้ตัวแทนของออสเตรเลีย เข้าไปร่วมในการปราบเพื่อกวาดล้าง
ขบวนการต่อต้านออสเตรเลีย

6. ในการสืบสวนผู้คบคิดก่อการร้ายในเหตุการณ์วันที่ 28 มิถุนายน นั้นจะต้อง
ให้ตัวแทนของรัฐบาลออสเตรเลียเข้ามามีส่วนร่วมในการสอบสวนด้วย

อีก 1 วันต่อมา รัสเซียประกาศจะไม่ยอมให้ออสเตรเลีย-ฮังการีรังแกเซอร์เบีย ทำให้
เซอร์เบียตอบคำขาดในวันที่ 25 กรกฎาคม โดยยอมรับคำขาดเกือบทุกข้อ ยกเว้นในเรื่องการ
ไล่ข้าราชการและทหารเซอร์เบียออก และให้ตัวแทนออสเตรเลีย-ฮังการีเข้าร่วมในการปราบ
ขบวนการต่อต้านออสเตรเลีย-ฮังการี โดยเซอร์เบียขอให้ปัญหานี้ให้ศาลนานาชาติที่กรุงเฮก
ตัดสิน แต่ออสเตรเลีย-ฮังการี ไม่สนใจข้อเสนอของเซอร์เบีย ประกาศตัดสัมพันธ์ทางการทูต
และสั่งระดมพล ในขณะเดียวกันเซอร์เบียก็ประกาศระดมพลเช่นกัน

วันที่ 28 กรกฎาคม ออสเตรเลียประกาศสงครามกับเซอร์เบีย วันรุ่งขึ้นออสเตรียระดม
ยิงทำลายกรุงเบลเกรด รัสเซียซึ่งได้เรียกระดมพลทั่วประเทศส่งกำลังบางส่วนเข้าต่อสู้กับ
ออสเตรเลีย-ฮังการี ออสเตรียจึงเคลื่อนกำลังเข้าประชิดดินแดนที่ติดกับรัสเซีย รัสเซียจึงเคลื่อน
ทัพครั้งใหญ่ เยอรมันยื่นคำขาดให้รัสเซียหยุดยั้งการเคลื่อนทัพ และขอให้ฝรั่งเศสวางตัวเป็น
กลางถ้าหากเกิดสงครามระหว่างรัสเซียกับเยอรมัน แต่ทั้งสองประเทศนิ่งเฉย ทำให้เยอรมัน
ประกาศสงครามกับรัสเซีย ในวันที่ 1 สิงหาคม และกับฝรั่งเศสในวันที่ 3 สิงหาคม และส่ง
กองทัพเข้าบุกเบลเยียมในวันรุ่งขึ้น

ความรวดเร็วของเหตุการณ์สร้างความตระหนักให้กับคณะรัฐมนตรีของอังกฤษและ
ชาวอังกฤษ ข้อเสนอของเกรย์ที่ให้มีการประชุมของกลุ่มเอกอัครราชทูตของมหาอำนาจที่
กรุงลอนดอนเป็นที่ยอมรับของฝรั่งเศส แต่เยอรมันคัดค้าน รัฐสภาอังกฤษแตกแยกต่อปัญหา
ที่ว่าอังกฤษควรเข้าสู่สงครามหรือไม่ เกรย์ได้แจ้งต่อเยอรมันว่า อังกฤษจะไม่อดกลั้นต่อการ
โจมตีทางเรือของเยอรมันบริเวณชายฝั่งตะวันตกเฉียงเหนือของฝรั่งเศส อังกฤษได้ตามไป

ยังฝรั่งเศสและเยอรมันว่าประเทศทั้งสองจะเคารพในความเป็นกลางของเบลเยียมหรือไม่ คำตอบของฝรั่งเศสน่าพอใจ แต่ของเยอรมันตรงกันข้าม

บ่ายวันที่ 3 สิงหาคม เกรย์ได้เสนอเรื่องนี้เข้าสู่สภาผู้แทนราษฎร เกรย์ได้เถียงว่า แม้ว่าตามที่มีข้อตกลงทางทหารกับฝรั่งเศส ซึ่งไม่ผูกมัดให้อังกฤษเข้าไปให้ความช่วยเหลือ แต่ถ้าพิจารณาเหตุผลทางศีลธรรม อังกฤษควรเข้าไปช่วย โดยเกรย์ชี้ให้เห็นว่าถ้าฝรั่งเศสถูกทำลาย จักรวรรดิอังกฤษจะอยู่ในภาวะอันตราย เขาได้รายงานถึงคำตัดสินของคณะรัฐมนตรีที่จะปกป้อง อาณาบริเวณชายฝั่งตะวันออกของฝรั่งเศส สำหรับปัญหาของเบลเยียมนั้น อังกฤษได้เรียกร้องสิทธิที่จะส่งทหารผ่านเบลเยียม การละเมิดความเป็นกลางของเบลเยียมจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน นโยบายของอังกฤษเป็นเวลานานมาแล้วที่จะต้องป้องกันการเข้ายึดครองเบลเยียมของมหาอำนาจใดๆ ก็ตาม สภาผู้แทนราษฎรสนับสนุนเกรย์อย่างท่วมท้น วันรุ่งขึ้นคำขาดถูกส่งไปยังเยอรมัน ชูว่าสงครามเกิดขึ้นแน่ถ้าเบลเยียมถูกรุกราน คำขาดจะสิ้นสุดเวลา 11 p.m. ของวันที่ 4 สิงหาคม หลังจากนั้นอังกฤษจึงประกาศสงครามกับเยอรมันในวันที่ 4 สิงหาคม

สงครามโลกครั้งที่ 1 ค.ศ. 1914-1918

แผนการรบของอังกฤษ เป็นเหมือนสงครามในอดีต เช่นสงครามกับพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 และนโปเลียน กล่าวคือ มหาอำนาจภาคพื้นทวีปที่สำคัญๆ จะคุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของยุโรป แผนการรบของอังกฤษมีลักษณะสำคัญ 2 ประการ

1. การปิดล้อมทางทะเลเพื่อไม่ให้มีการขนส่งวัตถุดิบไปยังฝ่ายของศัตรู และพยายามไม่ให้ศัตรูทำการค้ากับตลาดโลกได้
2. อังกฤษแสวงหาพันธมิตร ซึ่งอยู่รอบนอกของมหาอำนาจภาคพื้นทวีป พันธมิตรรอบนอกเหล่านี้จะช่วยอังกฤษทางด้านกำลังคน เงิน อาวุธ อาหาร และเครื่องใช้ต่างๆ โดยมีอังกฤษเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน

สงครามโลกครั้งที่ 1 มีความแตกต่างจากสงครามครั้งก่อนๆ ที่เห็นได้ชัด คือ อาวุธที่ใช้ได้รับการพัฒนาให้มีความทันสมัยขึ้นมาก กองทหารปืนใหญ่จะเป็นหน่วยที่มีประสิทธิภาพ

ภาพสูงมากกว่าในอดีตที่ผ่านมาทั้งหมด มีการทำสงครามในรูปสงครามสนามเพลาะ (trench warfare) ที่มีการใช้ปืนกล ลวดหนาม และถูกระเบิดอย่างรุนแรง มีการนำอากาศยานมาใช้ เครื่องยนต์เป็นกำลังในรูปของเซพเพลีน (Zeppelin) รวมถึงเครื่องบิน แกลสพิช มาใช้ อย่างกว้างขวาง สงครามทางทะเลก็รุนแรงไม่น้อยกว่าสงครามบนดินมีการใช้ลูกตอร์ปิโด (torpedos) ทู่นระเบิด และเรือดำน้ำ (submarines) ซึ่งทำให้สงครามทางทะเลมีความรุนแรง กว่าครั้งใดๆ ทหารจำนวนมากสาบสูญจากอังกฤษ บางส่วนมาจากประเทศในเครือจักรภพ และระยะหลังเมื่อสหรัฐอเมริกาเข้าสงคราม สหรัฐมีส่วนช่วยในด้านกำลังทหารมากทีเดียว

พันธมิตรทั้ง 2 ฝ่าย

เยอรมันเข้าช่วยออสเตรีย เบลเยียมเข้าสงครามเพราะถูกรังแก เซอร์เบียประกาศ สงครามกับออสเตรีย รัสเซียเข้าช่วยเซอร์เบีย ญี่ปุ่นเข้าโจมตีดินแดนของเยอรมันในตะวันออกไกล ตุรกีและบัลแกเรียเข้าเป็นฝ่ายเดียวกับมหาอำนาจกลาง (Central Powers) โรมานีเย เป็นกลางจนถึง ค.ศ.1916 ก็เข้ากับฝ่ายสัมพันธมิตร (Allies) อิตาลีเข้าเป็นฝ่ายเดียวกับ สัมพันธมิตรโดยลี้ลับอยู่ระยะหนึ่ง เพราะกลัวฝ่ายไหนจะให้ข้อเสนอที่ดีกว่ากัน เมื่อฝ่าย สัมพันธมิตรให้มากกว่า อิตาลีจึงประกาศเข้ากับฝ่ายสัมพันธมิตร

สงครามใน ค.ศ.1914

แนวรบด้านตะวันตก

ตามแผนชลีเฟิน (Schlieffen) เยอรมันวางแผนบุกเบลเยียม ลักเซมเบิร์ก สามารถยึด ครองแหล่งอุตสาหกรรมในเบลเยียมและภาคเหนือของฝรั่งเศสไว้ได้ กองทัพอังกฤษ ประมาณ 1 แสนคน เคลื่อนตัวเข้าไปอยู่ในประเทศฝรั่งเศสเพื่อจะช่วยเหลือเบลเยียม แต่ช่วยไม่ ทัน อย่างไรก็ตามได้ช่วยฝรั่งเศสไว้ได้มากทีเดียว สามารถสกัดกั้นกองทัพเยอรมันที่ Mons และ Le Cateau ในการสงครามที่ลุ่มแม่น้ำมาร์น (Mame) สามารถขับไล่กองทัพเยอรมันให้ ถอยกลับไปอยู่ที่ลุ่มแม่น้ำแอสส์ (Aisne) แต่การรบในระยะต่อมาเยอรมันยึดคาลส์ (Calais) และบูลอย (Boulogne) ซึ่งเป็นเมืองท่าที่สำคัญ ทำให้การติดต่อระหว่างอังกฤษและฝรั่งเศส เป็นไปอย่างยากลำบาก เมื่อมาถึงตอนนี้กองทัพของอังกฤษอ่อนแอลง และมีจำนวนเล็กลง

มากที่สุดคือ ลอร์ด คิชเชนเนอร์ ซึ่งเป็นวีรบุรุษจากหลายสงคราม ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีกลาโหมได้เรียกอาสาสมัครเพิ่มอีก 1 แสนคน แล้วส่งมายังประเทศฝรั่งเศสอย่างรวดเร็ว และยังเรียกทหารจากประเทศเครือจักรภพเพิ่มอีกด้วย

แนวรบด้านตะวันออก

รัสเซียส่งกองทัพเข้าบุกปรัสเซียตะวันออก และกาลิเซีย (Galicia) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี รัสเซียต้องเป็นฝ่ายล่าถอยจากการรบกับแม่ทัพเยอรมันที่เข้มแข็งมาก 2 ท่าน คือ นายพลฟอน ฮินเดนเบิร์ก (Von Hindenburg) และ นายพล ฟอน ลูเดนดอร์ฟ (Von Ludendorff) ในการรบที่เมืองแทนเนนเบิร์ก (Tannenberg) ทำให้รัสเซียเสียกำลังทหารและอาวุธเป็นจำนวนมาก

สงครามใน ค.ศ. 1915

มหาอำนาจกลางยังคงเป็นฝ่ายได้เปรียบและเป็นฝ่ายบุก ยึดโปแลนด์ในส่วนของรัสเซีย บางส่วนของลิทัวเนีย ประเทศต่างๆ ตามชายฝั่งทะเลบอลติก เซอร์เบีย และมอนเตเนโกร ในปีเดียวกันนี้อิตาลีประกาศสงครามต่อมหาอำนาจกลาง

สงครามใน ค.ศ. 1916

แนวรบด้านตะวันตก เยอรมันยังเป็นฝ่ายได้เปรียบ โดยมีเป้าหมายในการยึดกรุงปารีสให้ได้เร็วที่สุด ในสงครามที่เมืองแวร์ดีง (Verdun) ฝรั่งเศสภายใต้การบัญชาการของนายพลเปแตง ต่อสู้อย่างทรหดทำให้เยอรมันไม่สามารถยึดแวร์ดีงได้ ในช่วงนี้การรบทางทะเลรุนแรงขึ้น อังกฤษและเยอรมันปะทะกันบริเวณทะเลเหนือ เมดิเตอร์เรเนียน และบอลติก และที่รุนแรงที่สุดคือ ยุทธนาวีที่แหลมจัตแลนด์ (Battle of Jutland) ค.ศ. 1916 อังกฤษและเยอรมันปะทะกันอย่างรุนแรง เป็นเหตุให้อังกฤษสูญเสียเรือมากกว่าเยอรมัน การสงครามใน ค.ศ.1916 เยอรมันยังเป็นฝ่ายได้ชัยชนะอยู่

สงครามใน ค.ศ. 1917

การรบทางบก ใน ค.ศ.1917 มีเหตุการณ์สำคัญๆ เกิดขึ้นในยุโรป 3 ประการซึ่งจะส่งผลให้สถานการณ์ของสงครามเปลี่ยนแปลงไป ประการแรกเยอรมันหันกลับมาใช้เรือดำน้ำ

โจมตีเรือข้าศึก โดยไม่มีขอบเขตอีกครั้ง โดยที่เยอรมันตระหนักดีว่าการดำเนินนโยบายเช่นนี้จะทำให้สหรัฐอเมริกาละทิ้งความเป็นกลาง แต่เยอรมันคาดการณ์ผิดคิดว่า ตนสามารถเผด็จศึกได้โดยเร็ว ก่อนที่สหรัฐอเมริกาน่าจะเข้าช่วยพันธมิตรทัน ประการที่สองเกิดการปฏิวัติรัสเซีย ทำให้รัสเซียถอนตัวออกจากสงคราม เป็นสาเหตุให้คัมภีร์ของฝ่ายพันธมิตรเสียไป ประการที่สามสหรัฐอเมริกาเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ 1 ทำให้ฝ่ายพันธมิตรได้เปรียบ เนื่องจากสหรัฐอเมริกามีความพร้อมทางด้านกำลังทหาร และอาวุธยุทโธปกรณ์ ทำให้สถานการณ์จากการเป็นรองมหาอำนาจกลางเปลี่ยนไปเป็นฝ่ายได้เปรียบขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งประสบชัยชนะในที่สุด เยอรมันขอเจรจาสงบศึกตามข้อเสนอ 14 ประการของประธานาธิบดีวิลสันแห่งสหรัฐอเมริกาในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ.1918

แนวหลัง

ตอนต้นของสงครามรัฐบาลถูกวิจารณ์มาก โดยเฉพาะผู้นำในขณะนั้นคือ แอสควิธ คิชเชนเนอร์ และวินสตัน เชอร์ชิล ความยุ่งยากเริ่มขึ้นในเดือน พฤษภาคม 1915 อันเป็นผลมาจากความพ่ายแพ้ในสงครามที่ฝรั่งเศส คิชเชนเนอร์ถูกโจมตีมาก เพราะในขณะนั้นเขาดำรง 2 ตำแหน่ง คือ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด (Commander in chief) และรัฐมนตรีกลาโหม (Secretary for war)

การขาดแคลนกระสุนปืนใหญ่ และการทะเลาะกันระหว่างเชอร์ชิลและนายพล พิชเชอร์ เรื่องสงครามที่คาร์ดาร์เนลส์ ทำให้ถูกโจมตีมากขึ้นถึงกับนายโบนาร์ ลอว์ แห่งพรรคอนุรักษนิยมเสนอให้นายกรัฐมนตรีปลดเชอร์ชิลและฮาลเดนออกจากตำแหน่ง ด้วยเหตุผลที่ทั้งสองท่านแสดงความเห็นอกเห็นใจเยอรมันมากเกินไป ผลคือทำให้มีการปรับปรุกระัฐมนตรี โดยคิชเชนเนอร์ยังคงอยู่ในตำแหน่ง ขณะที่ฮาลเดนถูกปลด และเชอร์ชิลถูกย้ายไปอยู่ตำแหน่งที่ไม่สำคัญ หลังจากนั้นกลุ่มอนุรักษนิยม 4 ท่าน ได้แก่ โบนา ลอว์ คาร์สัน (Carson) บัลโฟร์ และลอร์ด เคอร์ซอน เข้ามารับตำแหน่งที่สำคัญๆ โดยมีผู้นำพรรคแรงงานเข้าด้วยท่านหนึ่ง ซึ่งได้แก่ อาร์เธอร์ เฮนเดอสัน (Arthur Henderson) ลอย ขอร์ชจากพรรคเสรีนิยมจะรับผิดชอบในกระทรวงสรรพาวุธ (Ministry of Munition) ซึ่งจะดูแลเกี่ยวกับ

อาวุธ อาหาร เครื่องใช้ในสงครามทั้งหมด เป็นความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาการขาดแคลน กระสุนปืนใหญ่ ลอย ขอร์ช ทำหน้าที่ได้ดีมาก ซึ่งจะส่งผลให้ได้รับบทบาทสำคัญต่อไป เพราะในเดือนมิถุนายน ค.ศ.1916 เมื่อคิซเซนเนอร์จมน้ำตายในระหว่างสงคราม ลอย ขอร์ช ได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีกลาโหม

รัฐบาลผสมชุดนี้มีปัญหาอีก กลุ่มอนุรักษนิยมมีความเห็นว่ากลุ่มเสรีนิยมได้รับ ตำแหน่งสำคัญ ทั้งสิ้น พวกเสรีนิยมไม่เห็นด้วยกับการเกณฑ์ทหาร อาสาสมัครในขณะนั้น มีจำนวนไม่พอ ในเดือน มกราคม ค.ศ. 1916 กลุ่มอนุรักษนิยมและลอย ขอร์ชเสนอ Military Service Act ให้ชายทุกคนที่อายุต่ำกว่า 41 ปี ต้องถูกเกณฑ์มาเป็นทหาร ผลที่ตามมาคือ ผู้หญิงต้องเข้ามารับหน้าที่ทำงานแทนผู้ชาย เนื่องจากผู้ชายไปอยู่แนวหน้าหมด

รัฐบาลถูกวิจารณ์อีกครั้งหนึ่งในฤดูใบไม้ร่วง ค.ศ.1916 ซึ่งตอนนี้มีเป้าอยู่ที่ตัวนายกรัฐมนตรี แอสควิธ ซึ่งถูกวิจารณ์ว่าไม่มีความเข้มแข็งและไม่กล้าตัดสินใจ คุณสมบัติเช่นนี้ ไม่เหมาะกับการเป็นผู้นำในภาวะสงคราม ลอย ขอร์ช โจมตีนายกรัฐมนตรีว่า เข้าประชุม คณะรัฐมนตรีโดยไม่มีนโยบายอะไรเลย ฟังสมาชิกได้เถียง แล้วก็เลื่อนการประชุมไปเรื่อยๆ นายกรัฐมนตรีไม่ยอมตัดสินใจใดๆ หนังสือพิมพ์ก็โจมตีตัวนายกรัฐมนตรีเช่นกัน ในที่สุด แอสควิธได้พิจารณาตัวเองว่าในฐานะนายกรัฐมนตรี เขาไม่มีอำนาจในการตัดสินใจใดๆ ที่เกี่ยวกับสงคราม เพราะลอย ขอร์ช เป็นผู้ตัดสินใจแต่ผู้เดียว ดังนั้น แอสควิธจึงตัดสินใจลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

ลอย ขอร์ช ได้รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแทน เขาตั้งคณะรัฐมนตรีสงคราม (War Cabinet) มีทั้งหมด 5 ท่าน ประกอบไปด้วย ลอย ขอร์ช ซึ่งเป็นคนเดียวที่มาจากพรรคเสรีนิยม โบนาโลว์, มิลเนอร์ (Milner) เคอร์ซอน และอาร์เธอร์ เฮนเดอร์สัน

ลอย ขอร์ช ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นคนที่มีลักษณะเด่นหลายอย่าง เช่น ร่ารวย เข้มแข็ง กล้าตัดสินใจ มีความคิดลึกซึ้ง รอบคอบและสร้างสรรค์ เมื่อนำคุณสมบัติทั้งหมดมาใช้ในการบริหาร ทำให้มีคุณค่าอย่างมาก ผนวกกับความรู้ในเรื่องการทหารที่ดีเยี่ยมมาก และความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจที่ดีด้วย เพราะฉะนั้น เมื่อประมวบรวมกันแล้วเขาสามารถ

รับกับภาระอันหนักอึ้งของสงครามไว้ได้ การดำเนินนโยบายตัดสินใจปัญหาต่างๆ ดำเนินไปอย่างเด็ดขาดและรวดเร็ว ดังนั้น ตัวของ ลอย ยอร์ชจึงมีส่วนสำคัญทีเดียวที่ช่วยให้ฝ่ายพันธมิตรประสบความสำเร็จในสงครามโลกครั้งที่ 1